

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

นางสาวน้ำทิพย์ ไชยสวัสดิ์

002778

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๓

I 1594404X

PROBLEMS CONCERNING UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIAS IN STUDENT
TEACHING OF THE SUANSUNANTA TEACHERS COLLEGE

Miss Nantip Chaisawas

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหา เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในการฝึกสอนของนักศึกษา
 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
 ชื่อ นิสิต นางสาวน้ำทิพย์ ไชยสวัสดิ์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ ปัทมาคม
 ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
 ปีการศึกษา ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน ในการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามส่งไป สอบถามตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา จำนวน ๑๔๒ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตาราง ผลการวิจัยเกี่ยวกับ ความรู้ และประสบการณ์ทางสื่อการสอนของนักศึกษาที่ออกไปฝึกสอน นักศึกษา ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ทางโสตทัศนศึกษาน้อยมาก และขาดความชำนาญในการใช้ โสตทัศนอุปกรณ์ที่จำเป็น โดยเฉพาะประเภท เครื่องฉาย ทั้งนี้เพราะโอกาสใน การฝึกใช้นั้นน้อยมาก ทักษะของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการใช้สื่อการสอน นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอน เพราะทำให้นักเรียนสนใจบทเรียนมากกว่าปกติ และจะใช้สื่อการสอนเพื่อประกอบคำบรรยาย สื่อการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนใช้มากที่สุด เป็นประเภทวัสดุ ใ้แก่ รูปภาพ ของจริง บัตรคำ แผนภูมิ กระดานดำสำลี ที่ใช้น้อยที่สุด เป็นประเภทกิจกรรมใ้แก่ เกมส์ต่าง ๆ และบทบาทสมมุติ นักศึกษาประสบปัญหาขาดทักษะในการใช้สื่อการสอน ประเภท เครื่องมือที่จำเป็น ต้องใช้ ไม่ได้ทำการทดลองและซักซ้อมก่อนกาใช้จริง . ไม่สามารถเลือกสื่อให้ตรงกับ

เนื้อหาของบทเรียน ความรู้สึกของนักศึกษาในช่วงที่ไม่ได้ใช้สื่อการสอน
 นักเรียนไม่สนใจ เรียนเท่าที่ควร ข้อเท็จจริงสภาพปัญหาในการผลิต การใช้
 สื่อการสอน การบริการของโรงเรียนฝึกสอนและของภาควิชาโสตทัศนศึกษาของ
 วิทยาลัย นักศึกษาฝึกสอนผลิตสื่อการสอนด้วยตนเองหรือร่วมผลิตกับนักเรียน
 และซื้อสื่อการสอนมาใช้ด้วยทุนทรัพย์ส่วนตัว สื่อการสอนที่นักศึกษาผลิตได้เองส่วน
 ใหญ่เป็นประเภทวีดีโอ ใ้แก่ บัตรคำ สมุดภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก กระดานดำสำลี
 ภาพการ์ตูน แผนที่ สาเหตุที่นักศึกษาไม่ผลิตสื่อการสอนเอง เพราะ ขาดทุนทรัพย์
 เวลา ทักษะ ปัญหาในการผลิตที่นักศึกษาประสบคือขาดเงินในการจัดซื้อ ขาดทักษะ
 ขาดความรู้ ประสบการณ์ เวลาและสถานที่ การบริการของโรงเรียนฝึกสอน
 และภาควิชาโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยให้ความร่วมมือคือพอควร

ข้อเสนอแนะ ผู้สอนในภาควิชาโสตทัศนศึกษาควร เปิดสอนวิชา ที่เกี่ยวกับ
 โสตทัศนศึกษาหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มากขึ้นทั้งในระดับ ครุศาสตร์บัณฑิต
 และระดับ ป.กศ.สูง นักศึกษาฝึกสอนควรฝึกทักษะในการใช้และผลิตสื่อการสอน
 ทั้งประเภทวีดีโอและอุปกรณ์ให้มีความชำนาญ ผู้บริหารวิทยาลัยควรวางแผนงาน
 การจัดหาสื่อการสอนจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อบริการนักศึกษาฝึกสอน รวมทั้งจัดสถานที่
 ให้นักศึกษาใช้ผลิตสื่อการสอนด้วย

ศูนย์จักษุวิทยาการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2

Thesis Title Problems Concerning Utilization of Instructional
Media in Student Teaching of the Suansunanta
Teachers College

Name Miss Namtip Chaisawas

Thesis Advisor Assistant Professor Sunan Patamachome

Department Audio-Visual Education

Academic Year 1979

ABSTRACT

The purpose was to study the problems of utilizing and producing instructional media of the Suansunanta student teachers. 142 questionnaires were distributed to them. The data was analyzed in terms of percentage. The results of this study were: most of them, before the training period, not only did they have little basic knowledges and experiences about instructional media but also lack of skills in utilizing audio-visual equipments, the projectors, especially. They thought instructional media can make pupils more interested than usual and they used them for explaining the content of the subjects. Pictures, objects, wordcards, charts, feltboards were the materials they used most. The activities they used least were games and role-playing. The main problems of utilization were lack of skills, previewing before using and lack of knowledges of

how to select them effectively. Wordcard, chart, flip-picture, cartoon, map were produced by student teachers themselves or with the help from their pupils. They sometimes bought them with their own expense. The problems in producing were lack of money, skills, knowledges, experiences, time and places. They thought the instructional media services of co-operation schools and the college's Department of Audio-Visual Educational Technology were good.

The suggestions were the Audio-Visual Educational instructors should offer more courses in Educational Technology for both levels of Certificate and Bachelor of Education Degree. The student teachers should train more skills in producing and utilizing not only audio-visual materials but also equipments. The administrators should plan to provide instructional media from the other sources to serve the need of student teachers and they should have suitable places for producing them.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในการฝึกสอนของ
 นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา" สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณา
 อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ที่ได้ตรวจแก้ไขและให้คำ
 แนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งคณาจารย์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา คืออาจารย์
 พวงรัตน์ ไชยศิริ (รองอธิการฝ่ายวิชาการ) อาจารย์วัฒนา พรหมสาขา ณ สกลนคร
 และอาจารย์ ดร.อรสา กิสสระ ที่ช่วยกรุณาในการแจกและเก็บแบบสอบถาม รวมทั้ง
 นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และ
 ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน

จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
 น้ำทิพย์ ไชยสวัสดิ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....

ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....

ฉ

กิตติกรรมประกาศ.....

ช

หน้า

รายการตารางประกอบ.....

ฅ

บทที่

๑ บทนำ.....

๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....

๑

วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....

๕

ขอบเขตของการวิจัย.....

๖

คำจำกัดความ.....

๖

วิธีดำเนินการวิจัย.....

๗

ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัย.....

๗

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....

๘

๒ การศึกษาขั้นมูลฐาน.....

๒๑

โสตทัศนศึกษา.....

๒๒

โสตทัศนอุปกรณ์.....

๒๓

ประเภทของโสตทัศนอุปกรณ์.....

๒๓

คุณค่าของโสตทัศนอุปกรณ์.....

๒๔

บทบาทและลักษณะพิเศษของสื่อการสอน.....

๒๕

การจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์.....

๓๐

การเลือกสื่อการสอน.....

๓๐

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพและพันธุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้ไสตท์สนูปกรณ์ ๓๒

การติดตามผลการใช้ไสตท์สนูปกรณ์ ๓๔

การเก็บรักษาไสตท์สนูปกรณ์ ๓๖

การฝึกสอน ๓๖

ความสำคัญของการฝึกสอน ๓๗

วัตถุประสงค์ของการฝึกสอน ๓๘

ข้อเสนอแนะสำหรับนัก เรียนฝึกสอน ๓๘

คุณค่าของการฝึกสอน ๔๐

สื่อการสอนกับการฝึกสอน ๔๐

วิธีดำเนินการวิจัย ๔๓

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ๔๑

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ ๔๓

บรรณานุกรม ๕๕

ภาคผนวก ๑๐๑

ประวัติการศึกษา ๑๑๕

๓
๔
๕

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑	ความถี่ในการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน	๔๕
๒	วิธีการสอนที่นักศึกษานิยมใช้	๔๖
๓	ปัญหาในการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนประสบเสมอ	๔๗
๔	ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนประสบเมื่อใช้วิธีบรรยาย โดยมีสื่อการสอนประกอบ	๔๘
๕	ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อประโยชน์ของสื่อการสอน ...	๔๙
๖	โอกาสที่นักศึกษาฝึกสอนใช้สื่อการสอน	๕๐
๗	ความรู้สึกในชั่วโมงที่นักศึกษาฝึกสอนใช้สื่อการสอน	๕๑
๘	สาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนไม่ใช้สื่อการสอน	๕๒
๙	ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนในชั่วโมงที่ไม่ได้ใช้สื่อการสอน....	๕๓
๑๐	สาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนไม่ผลิตสื่อการสอนเอง	๕๔
๑๑	ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการใช้สื่อการสอน	๕๕
๑๒	แหล่งที่มาของสื่อการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนนำมาใช้ระหว่าง การฝึกสอน	๕๖
๑๓	ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อระดับความรู้ทางโสตทัศนศึกษา ของตนเอง	๕๗
๑๔	แหล่งที่นักศึกษาฝึกสอนได้รับความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษาเพิ่มเติม ในระหว่างที่ทำการฝึกสอน	๕๘
๑๕	สื่อการสอนที่นักศึกษาใช้ในการฝึกสอน	๕๙
๑๖	สื่อการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนผลิตโดยตนเอง	๖๐

ตารางที่

๑๓	เกณฑ์ในการพิจารณาสื่อการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนผลิตขึ้นเอง.....	๒๒
๑๔	แหล่งความร่วมมือที่นักศึกษาฝึกสอนได้รับในการผลิตสื่อการสอน.....	๒๓
๑๕	สาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนผลิตสื่อการสอนบางชนิดด้วยตัวเอง	๒๔
๒๐	ความเห็นของนักศึกษาฝึกสอนต่อประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ นักศึกษาผลิตด้วยตนเอง	๒๕
๒๑	การประเมินผลตนเองของนักศึกษาฝึกสอนในการผลิตและการใช้ สื่อการสอนในห้องเรียน	๒๖
๒๒	ปัญหาในการผลิตสื่อประกอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอน	๒๗
๒๓	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน	๒๘
๒๔	ลำดับขั้นของการสอนสำคัญต่อการใช้สื่อการสอนหรือไม่	๒๙
๒๕	การจัดกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอนในช่วงที่ใช้สื่อการสอน.....	๓๐
๒๖	การไม่เข้าใจ เนื้อหาที่สอนอย่างแท้จริงมีผลต่อการใช้สื่อการสอน หรือไม่	๓๑
๒๗	ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการสอน	๓๒
๒๘	ก่อนออกฝึกสอน นักศึกษาเคยมีโอกาสฝึกใช้ เครื่องมืออุปกรณ์ ทางโสตทัศนูปกรณ์หรือไม่	๓๓
๒๙	ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อความร่วมมือในการให้ อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกสอน.....	๓๔
๓๐	นักศึกษาฝึกสอนเคยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ที่โรงเรียนให้บริการ หรือไม่	๓๕
๓๑	สื่อการสอนที่โรงเรียนฝึกสอนมีไว้บริการนักศึกษาฝึกสอน	๓๖
๓๒	นักศึกษาฝึกสอนเคยฝึกปฏิบัติใช้ เครื่องฉายหรือไม่	๓๗

ตารางที่

๓๓ ขณะที่ฝึกสอนนักศึกษา เคยกลับไปฝึกใช้ เครื่องมือ เครื่องฉายหรือคิดต่อ
 ขอยืมไปใช้ที่โรงเรียนฝึกสอนหรือไม่ ๓๔

๓๔ สื่อการสอนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการ
 ฝึกสอนครั้งนี้หรือไม่ ๓๕

๓๕ ความคิดเห็น เกี่ยวกับการ ประสบความสำเร็จและความล้มเหลว
 ในการ ออกฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน ๔๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย